

Dubrovnik 2012 - zpráva z kongresu

N. Cibiček

Ve dnech 10.–13. října 2012 proběhl v chorvatském Dubrovniku spojený kongres Evropské federace klinické chemie a laboratorní medicíny (EFLM) a Výboru lékařské biopatologie Evropské unie lékařů specialistů (UEMS LM-SMB) s názvem „Laboratory medicine at the clinical interface“ („laboratorní medicína na rozhraní s klinikou“, v pořadí druhý) a Chorvatské společnosti lékařské biochemie a laboratorní medicíny (CSMBLM, v pořadí sedmý). První akci organizovala komise vedená předsedkyní CSMBLM doc. Anou-Marií Šimundić a konala se pod záštitou Mezinárodní federace klinické chemie a laboratorní medicíny (IFCC) a členky Evropského parlamentu, paní Bernadette Vergnaud. Sjezd byl organizačně výtečně zvládnutý. Místem konání byl luxusní hotel Rixos situovaný na břehu moře, který disponoval veškerým potřebným zázemím a službami na výborné úrovni. Snad jen kromě toho, že catering do jisté míry reflektoval ekonomickou situaci ve zdravotnictví, si nejsem vědom sebemenšího nedostatku, který by se dal organizátorům vytknout.

Po odborné stránce byla konference slušně zastoupená a tematicky široce zaměřená. Program byl rozdělen do tří dnů, které obsahovaly (kromě předkongresového sympozia CSMBLM a úvodní přednášky v rámci otevřícího ceremoniálu) dohromady tři plenární přednášky, patnáct (5 x 3) paralelních sympozií, čtyři (2 x 2) paralelní zasedání (diskutující pro a proti na různá témata) a čtyři (3 + 1) paralelní semináře sponzorované firmami. Témata přednášek se týkala (chronologicky): personalizované medicíny, role laboratorních vyšetření v predikci vývoje stavů v intenzivní péči, biomarkerů poškození ledvin, využití laboratorních metod v hodnocení rizika a v diagnostice krvácivých stavů, myeloproliferací, zánětlivých onemocnění střeva, diagnostiky chronické obstrukční plicní nemoci, role farmakogenetiky v predikci odpovědi na protinádorovou terapii, laboratorního screeningu trombofilií, on-line programů v oblasti laboratorní medicíny, osteoporózy, interpretačních úskalí laboratorní genetiky, toxikologie, EU vzdělávání v laboratorní medicíně, biomarkerů mozkové mrtvice, POCT diagnostiky v diabetologii, screeningu nádorů tlustého střeva, otázek ohledně přínosu akreditace, komunikace na rozhraní laboratoře a kliniky, laboratorních markerů obezity, nových

trendů v laboratorní medicíně a konečně laboratorních přístupů u malnutrice. V řadě případů přednášeli lékaři, což jsem ze svého pohledu (až na výjimky) vnímal jako edukačně velmi přínosné. Můj obdiv si však zasloužili i jiní odborníci – kupříkladu v toxikologické sekci pro mne vůbec nebylo snadné navázat na excelentní přednášky Thomase Grobosche z Berlína, Donalda R. A. Ugeze z Groningenu a Davida Michaela Wooda z Londýna... Z řady zajímavých přednášek si odnáším četné nové informace. Za všechny bych zde zmínil alespoň jednu. Ve velmi zajímavé diskusi se ocitli biochemik Stephen Halloran z britské Surrey a epidemioložka Wendy Atkin z Londýna. První řečník propagoval screening rakoviny tlustého střeva pomocí nám dobře známého imunochemického testu na fekální hemoglobin (fekální imunochemický test, FIT), přičemž jeho „oponentka“ prosazovala plošné sigmoidoskopické vyšetření (event. doplněné o „test na tračnick“). Podle mého názoru „zvítězila“ síla argumentace prof. Atkin, která byla založena na snížení incidence nádorů pomocí vyhledávání a odstraňování adenomatózních polypů (jsou nejčastěji v distálním tračnicku) namísto soustředění se na záchyt časného karcinomu (který se více projeví okultním krvácením). Jiní však její přístup zlehčují a považují ho za „mamografii jednoho prsníku“. V sekci o kvalitě jsem se velmi těšil na přednášku doc. Šimundić o preanalytické fázi, která mne nezklamala. Paní předsedkyně nás při té příležitosti všechny pozvala na konferenci o preanalytické fázi, která proběhne začátkem března příštího roku (2013) v Zagrebu a na organizaci, na které se kromě její osoby spolupodílí např. i Ing. Šprongl². Jeden z mých nejoblíbenějších autorů - prof. Plebani z italské Padovy, který měl přednášet na téma standardizace a harmonizace indikátorů kvality v pre- a postanalytické fázi, tentokrát nedorazil. Namísto něho měl přednášku předseda EFLM Ian D. Watson, který velmi poutavým způsobem mluvil o možnostech a úskalích zaměření laboratorní medicíny na pacienta.

Přes všechna pozitiva klinicko-biochemických přednášek musím přiznat, že pokud byste mi položili otázku, co mne z celého programu zaujalo nejvíce, musel bych mluvit o něčem jiném. Nejsilnější dojem na mne totiž udělal úvodní řečník celého kongresu (z četných reakcí a odkazů kolegů i v dalším průběhu akce na tuto přednášku jsem usoudil, že jsem zdaleka nebyl sám). Ana-Maria Šimundić jistě věděla, proč do otevřícího ceremoniálu zařadila právě sdělení profesora managementu Velimira Sriće ze záhřebské univerzity. A jistě to nebylo (jen) tím, že patřila kdysi mezi jeho

postgraduální studenty. Člověk s nadprůměrným vzděláním, zkušenostmi a pracovním výkonem i v rámci akademické obce, činný v nejvyšší politice, spolupracující s řadou významných komerčních subjektů, polyglot vyznačující se obdivuhodnou publikační aktivitou (autor 53 knih, 300 odborných článků, beletrie-románu, sbírky básní atd. a stovek dalších příspěvků v masmédiích³) a při tom všem otec čtyř dětí jistě měl posluchačům co říct. Jeho hlavní myšlenkou v přednášce s názvem „Management of change“ („Management změny“) byl důraz na změnu (zralost?) v myšlení - důraz na kvalitní mezilidské vztahy a jejich roli v efektivitě práce a úspěšném růstu společnosti. Situaci dokumentoval studií, která prokázala, že až z 60 % lze neúspěch projektů připsat na vrub selhání mezilidských vztahů (nejsme schopni se domluvit, spolupracovat atd.), přičemž nedostatek informací (vědomostí) vede ke zhroutilosti projektů jen zhruba ve 20 %. Na příkladu společnosti Google představil formování dynamického pracovního týmu jako nutně spontánní proces vyplývající ze společných zájmů, vizí a sdílených hodnot a také pozici vedoucího pracovníka jako někoho, kdo „zorganizuje schůzku, na kterou lidé přijdou“ (a nikoliv někoho, kdo je dosazen a/nebo uměle udržován „shora“). Nová společnost má být namísto strachu založená na lásce, na přátelství. Řízení nové společnosti má být automatické („self-control“) namísto nařízení, jejichž dodržování je vynuceno vedením. Hlavním zájmem šéfa má podle Sriće být spokojenost zaměstnance. A vlastnosti, kterých si u svých potenciálních zaměstnanců všímá nejvíce? Nadšení, zapálení pro věc, kreativita, podnikavost a elán. Vlastnosti jako inteligence, pracovitost, píle a poslušnost, které u jiných bývají často na horních příčkách požadovaných charakteristik, podle něho může mít i pes...

Vraťme se však k odbornému programu. Posterová sekce zahrnovala celou paletu témat (dohromady jich bylo 22) – od akreditace a řízení laboratoří, přes klinickou, klinicko-biochemickou, hematologickou, imunologickou, mikrobiologickou, toxikologickou a molekulárně-diagnostickou problematiku až po hodnocení analytických systémů. V sekci obecně dominovali domácí autoři, kteří se zasloužili o většinu abstrakt a také předvedli nejlepší výkon - největší počet posterů na osobu měl kolega J. Sertić (Zagreb) – úctyhodných 14; hned za ním by se však co do počtu příspěvků (12) umístil Španěl E. Fernandez Rodriguez z Gijonu. Českých posterů jsem z celkového počtu 264 napočítal jen šest (autoři byly z Prahy, Brna, Plzně a Olomouce). Týkaly se diagnostiky

feochromocytomu (pomocí metanefrinů v moči a plazmě), dále deficitu vitamínu D (u pacientů trpících rakovinou tlustého střeva), citrulinu jako markeru funkční hmoty enterocytů (u pacientů po transplantaci kmenových buněk) a prediktivní hodnoty hs cTnT (pro délku přežití chronicky hemodialyzovaných pacientů). Můj příspěvek spočíval v jedné kazuistice z oblasti toxikologie (byla vybrána i jako ústní sdělení) a v představení práce dokumentující naše pilotní in vitro experimenty s elektrochemickými mikrodialyzačními senzory. 10 vítězů soutěže o nejlepší poster (většina byla z Chorvatska) obdrželo zajímavé finanční obnosy - 500 až 1000 Eur. Žel, českým pracím se do této skupiny probojovat nepodařilo.

Kulturně a společensky šlo o vydařenou akci s bohatým programem, který, přestože jsem si ho nevychutnal celý, zanechal ve mně – podobně jako samotné město Dubrovnik – mnoho dojmů. Překvapující pro mne bylo seznámení se s Moreškou – tradičním (od 12. stol. n. l.) středomořským „mečovým“ tancem v podání chorvatské hudební společnosti St. Cecilia. V průběhu přivítacího večera jsme si mohli dosyta užít chorvatskou lidovou hudbu v podání a cappella ensemble Ragusa, která měla velký úspěch zejména u domácích účastníků, které dokonale rozezpívala a roztančila. Ti, kteří i následujícího dne využili pozvání na večírek, mohli obdivovat jak uměleckou tvorbu známého chorvatského zpěváka Gorana Karana, tak nádhernou původní architekturu starého města umocňující chuť středomořských vín a specialit v restauraci Klarisa. Více sportovně konstituovaní kolegové v průběhu setkání jistě využili – podobně jako já – dobrý přístup k moři, kterého teplota byla i v této době velmi příznivá, resp. se nechali unést krásou, kterou jim nabízel výhled z nedalekého horského masivu. Osobně si asi nejvíce cením toho, že jsem zde měl příležitost se seznámit, resp. lépe poznat některé mladé kolegy, a také některé představitele ČSKB. Akce podobného typu jsou v tomto ohledu nenahraditelné – vytvářejí příjemné klima pro navazování osobních přátelství, která mohou trvat desetiletí a mohou člověka obohatit nejenom po stránce odborného růstu, ale také v oblasti rozvoje osobnosti nebo charakteru. Zajímavou zkušeností a zlatou tečkou za kongresem bylo pro mne setkání s vedoucím naší pracovní skupiny IFCC s názvem Mladí vědci (TFYS) dr. Damienem Grusonem (z Univerzitní nemocnice v belgickém Saint Luc), který mne na toto setkání před rokem pozval, na kterého jsem se velmi těšil a kterého jsem „shodou okolností“ zahlédl (a mohl s ním popovídat) až den po skončení akce na cestě zpátky v letadle, kterým jsme oba letěli do Vídně...

Shrňme - letošní setkání v Dubrovniku bylo organizačně dobře zajištěné, odborně kvalitní, edukačně přínosné, pracovní motivující, společensky hřejivé a kulturně obohacující - hodnotím ho velmi pozitivně a moc doporučuji všem, aby si v budoucnu účast na podobné akci nenechali ujít.

Webové odkazy:

¹<http://www.dubrovnik2012.com/>

²<http://www.preanalytical-phase.org/>

³<http://www.delfin.com.hr/>